

Vzgoja za učiti se biti

... Z učenjem postajamo bolj modri, da lahko koristno in pravilno uporabljamo svoje znanje in sposobnosti, da se zavemo, kdo smo v odnosu do drugih. Z izobraževanjem se ne nazadnje učimo kontrolirati svoje obnašanje, spoštovati druge ljudi in razvijati sočutje do njih. ...

Učimo se živeti v skupnosti

... »Člani mreže Unesco pridruženih šol delujejo v duhu kulture miru in nenasilja, strpnosti in sodelovanja, sprejemanja drugačnosti, v poglobljeni skrbi za osebnostni razvoj vsakega posameznika in za ohranitev naravne in kulturne dediščine ter širše, našega skupnega doma – planeta Zemlje.« ...

Z jezikom in knjigo smo, brez jezika in knjige si sam

... Kadar berem knjigo, vedno vstopam v razmerje »sva«, vsaj v slovenščini, oziroma tudi v razmerje »smo«, kajti zbir posameznikov, ki beremo isto knjigo, je že tudi skupnost in ta skupnost z izkušnjo, ki jo doživi ob branju, hočeš nočeš deluje na skupnost v celoti, ki ji pripadamo. ...

Šola v verigah

... Šola mora biti avtonomen, posvečen svet, namenjen sobivanju in ustvarjalnemu vzgojno-izobraževalnemu sodelovanju učencev in strokovnih delavcev. Okolje, kjer bo šolanje naših otrok vrednota in pedagoško delo spoštovano. ...

Jezuitsko gledališče

... Glavni prispevek jezuitskega (čeprav večinoma latinskega) gledališča v Ljubljani je, da je zaradi dolge prisotnosti in rednih predstav omogočilo postopno zorenje tako igralcev kot občinstva. Oblikovalo je njihov dramski okus in postavilo temelj za nadaljnji gledališki razvoj. ...

Uvodnik

3 *Silvo Šinkovec: Jezik ljubezni*

V žarišču: Srce, polno ljubezni

5 *Marijana Kolenko: Učimo se biti človek*

7 *Anton Jamnik: Srce govori srcu*

10 *Andrej Perko: Vzgoja za učiti se biti*

12 *Verena Perko: Vseživljenjsko učenje za biti*

15 *Ksenija Fänrich Vuga: Učimo se živeti v skupnosti*

17 *Silvo Šinkovec: Pedagoška zasnova*

19 *Tone Peršak: Z jezikom in knjigo smo, brez jezika in knjige si sam*

21 *Erika Ašič: Jezik niso le pravila – v njem je srce*

23 *Angelca Žerovnik: Ob izidu 100. številke revije Vzgoja*

Naš pogovor

24 *Irena Zevnik: Dramska igra: Virtualni pogovor z Antonom Martinom Slomškom: »Kdor hoče druge vneti mora sam goreti!«*

Biti vzgojitelj

28 *Matija Horvat: V primežu preteklosti in ohranjanju enoumja*

30 *Verena Perko: O pomenu revije Vzgoja*

30 *Marjan Škvarč: Zgodba o godcu*

Vzgojni načrt

31 *Roman Brunšek: Šola v verigah*

33 *Robert Tekavec: Spolne zlorabe otrok preko interneta*

34 *Jože Mlakar: Vzgoja ob stoti številki revije Vzgoja*

Starši

35 *Benjamin Tomažič: (Samo)vzgoja prihodnosti*

37 *Sašo Božič: Zakonodaja in pravo v šolstvu*

Področja vzgoje

39 *Milček Komelj: K nebu plamteče goreče srce*

41 *Monika Deželak Trojar: Jezuitsko gledališče*

Duhovni izziv

43 *Jože Ramovš: Prijateljevanje je lepa pot v duhovnem razvoju*

44 *Matevž Vidmar: Stokrat »vzgoja«*

45 *Tanja Povšnar Vrečar: Tisti, ki me pozna*

Izkušnje

46 *Marjeta Tratnik Volasko: Deklica z rastočo knjigo je dobila nov list*

47 *Silvo Šinkovec: Podjetje in knjiga*

49 *Marjan Škvarč: Zgodba o treh modrih*

50 **Letno kazalo**

52 **Iz življenja DKPS**

54 **Summary**

Učimo se biti človek

■ **Marijana Kolenko**, mag., prof. ped., ravnateljica *Osnovne šole Lava* v Celju. Ima izkušnje s poučevanjem, šolskim svetovalnim delom, predavanji o komunikaciji in retoriki ter pisanjem strokovnih člankov. Na *Mednarodni fakulteti za družbene in poslovne študije* predava o poslovnem bontonu.

Ljubezen – ljubeznivost – biti ljubljen – biti sprejet – spoštovanje – iskrena čustva – človekoljubnost – dobrota – dobrotljivost – pomoč – podpora ... Kako razviti to bogastvo čustev, občutij, lastnosti, trajnih znanj in ravnanj pri današnji mladi generaciji, ki je pred znanimi in neznanimi težavami ter izzivi?

Tokratna tema žarišča v osrednji prostor razmišljanja postavlja ljubezen, vero, človečnost, čustveno stabilnost, ljubezen kot univerzalno govorico naklonjenosti na vseh ravneh, kar predstavlja odlično izbiro v času zaznane odtujenosti, razčlovečenosti, prevlade tehnologij, apatičnosti mladih. Ljubezen, ki izraža naklonjenost, sprejemanje, dobroto, iskrenost, resnicoljubnost, veselje, srečnost, zadovoljstvo, pomirjenost, notranji plamen in polnost bivanja.

Kje se učimo ljubezni?

Primarno družinsko okolje je prostor, kjer se otroci prvič srečajo s čustvom ljubezni (imeti rad, ljubiti), z občutki ljubezni, topline, sprejetosti, a le v tistih toplih domačih okoljih, kjer vlada dobra, iskrena komunikacija, kjer si kažejo čustva, kjer se učijo ljubiti drug drugega, kjer imajo otroci zgled ljubečega odnosa med staršema in kjer si z naklonjenostjo in srčnostjo pomagajo ter se podpirajo. A vendar se nam postavi vprašanje: Ali so vsi otroci deležni spodbudnega in ljubečega odnosa? So vsi starši sposobni ljubeče delovati in graditi ljubezniv ter srčen odnos do otrok, ko hitijo od materialne dobrine do dobrine in pozabijo, kako vredno je zaustaviti korak, si vzeti čas za tople pogled, objem, prijazno in spodbudno besedo ter to pokloniti lastnemu otroku? So starši sposobni medsebojnega ljubečega odnosa, saj dejstva, ki smo jim vsakodnevno priča v šolah, kažejo popolnoma drugačen obraz.

Zadnjih nekaj let se v šolah srečujemo z naslednjimi situacijami: vedno večje število ločenih staršev, deljenih skrbništev, boj za otroke, podajanje otrok iz tedna v teden iz ene primarne celice v drugo – na tej poti

se izgubi največ ljubezni in dobrih občutkov, opažamo veliko sovražnosti ter nepriemerne komunikacije med partnerjema, kar otroci gledajo in doživljajo iz dneva v dan ter sidrajo napačne vzorce 'zdravih – ljubečih' odnosov ...

V takšnih pogojih se otroci in mladostniki znajdejo na veliki čustveni preizkušnji, so priča negativnim ter neljubečim vzorcem in ne morejo razviti pozitivne podobe ljubezni med otroki in starši, opazovati, kako deluje ljubezen med partnerjema (staršema), kako se gradi iskren, čustven, odprt, empatičen odnos, ki zadovolji potrebo po varnosti in ljubezni, ki jo potrebuje vsak, ne glede na starost in spol. Tako je ljubezen, ki je v zgodovini opevana kot najvišje občutenje, univerzalna moč, ki poganja človeka k človečnosti in človekoljubnim dejanjem, na veliki preizkušnji.

Šola kot priložnost za razvoj čustev ljubezni, naklonjenosti, čustvene stabilnosti

Šola nikakor ne more nadomestiti vseh primanjkljajev primarne družinske celice ali negativnih družbenih pojavov (med njimi razcvet tehnologij), ki pogosto dodatno otežujejo naše šolsko delo. Prav tako smo v šolah zadnja leta ujeti in razpeti med cilje učnih načrtov, usmerjenostjo v visoke rezultate, tekmovalnost, ki otroke postavlja na poligon 'biti najboljši', a žal ne kot človek. Starši in otroci vsako leto bolj hlepajo po visokih ocenah – po biti najboljši, najuspešnejši, najučinkovitejši, kar nakazuje na drugi strani na pomanjkanje časa in prostora za razvoj osebnosti, razvoj zdravih čustev, predvsem pa občutij in bližine.

V teh okoliščinah in pogojih je izjemno pomembno, da se ravnatelji in učitelji zavedajo realne situacije – odsotnosti pomembnega dela vzgoje za stabilno čustveno plat osebnosti – in da iščejo priložnosti za izboljševanje stanja. Kljub trenutnemu stanju moramo v šolah ustvariti pogoje in prostor za učenje medsebojnih odnosov, kajti če se še šole izneverimo temu poslanstvu, bo škoda pri otrocih nepopravljiva. Na tej točki se mi postavi še eno pomembno vprašanje: Kakšna bo naša družba čez deset ali dvajset let, ko bodo državo vodili mladi brez sočutja, ljubezni, srčnosti, spoštovanja?

Šola, ki se zaveda odgovornosti za celovito oblikovanje osebnosti otrok in mladostnikov, šola, v kateri se ravnatelji in strokovni delavci zavedajo, da se izgubljeni čas nikoli ne more nadomestiti – še posebej na čustveni ravni, šola, ki skrbi za kakovostno oblikovane učitelje, močne na osebnostni ravni ter s pozitivnimi osebnostnimi lastnostmi, zagotovo lahko v okviru učnih načrtov in bogatega razširjenega programa najde prostor in možnosti za čustveni razvoj osebnosti pri učencih, ki izhaja iz primarnega odnosa med učiteljem in učencem.

Kounin meni: »Učitelj si najboljši odnos z učenci zagotovi, če jim prisluhne, jih razume in spodbuja, če jim pomaga in kaže interes za njih kot osebe, če jih spoštuje, ceni in kaže, da mu je mar za njihovo dobro« (Kounin, 2006 v Rutar Ilc, 2019).

To je lahko pomembno izhodišče za iskanje priložnosti za učitelje. Še posebej pri otrocih in mladostnikih, ki se ne znajdejo v čustveno turbulentnem obdobju, občutja težko pravilno umeščajo v svoje razumevanje. To velja zlasti za mladostnike,